

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2025-09-12

Diarienummer:
SCN-2025- 00445

Handläggare:
Helene Löwgren

Ansökan om verksamhetsbidrag 2026 - SPES Uppsalakrets

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** för år 2026 bevilja SPES Uppsalakrets bidrag med 12 300 kr.

Ärendet

SPES (Suicidprevention för efterlevandes stöd) Uppsalakrets söker verksamhetsbidrag med 12 300 kronor för år 2026. Verksamhetsåret 2025 beviljades SPES 12 300 kr.

SPES Uppsalakrets verksamhet fokuserar på att erbjuda stöd och rådgivning till anhöriga som drabbats av suicid. Verksamheten består av individuella rådgivnings- och stödsamtal, gruppstöd och informationskvällar med olika teman. Utöver detta delar SPES Uppsalakrets också med sig av sin egen erfarenhet och kunskap till olika yrkesgrupper, såsom socialtjänst och hälso- och sjukvård, i syfte att höja kompetensen och ge råd och vägledning.

Förvaltningen bedömer att SPES Uppsalakrets verksamhet harmonierar med nämndens krav och bedömningskriterier. Förvaltningen föreslår att verksamheten beviljas bidrag med 12 300 kronor.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategiskt stöd, socialförvaltningen, i samråd med vård- och omsorgsförvaltningen och avdelningen för trygghet och hållbarhet på kommunledningskontoret.

Föredragning

Föreningslivets verksamheter kompletterar den verksamhet nämnden bedriver inom det sociala området.

Ändamål för socialnämndens verksamhetsbidrag

Ändamålet med socialnämndens verksamhetsbidrag är att stödja verksamheter som undanröjer risker för social utsatthet, bidrar till och möjliggör människors inneboende styrkor, främjar egenmakt samt leder till förbättrad folkhälsa. Stärkande, främjande och förebyggande insatser för människor och grupper som behöver stöd och hjälp utifrån sin sociala situation är i fokus.

Vilka kan söka

Socialnämnden fördelar bidrag främst till ideella föreningar. Med föreningar avses främst ideella organisationer och allmännyttiga föreningar. Bidrag kan i undantagsfall ges till stiftelser (icke vinstdrivande) samt ekonomiska föreningar. Nämndens bidrag är selektiva och prioriteringar i bidragshanteringen görs också utifrån kommunens mål och budget, nämndens årliga verksamhetsplan, andra kommunala styrdokument samt avsatt budgetutrymme.

Nämndens krav

- Föreningens verksamhet ska främja grupper och individer med behov av stöd och hjälp utifrån sin sociala situation, där beskriven verksamhet innebär kvalificerat stöd till dessa målgrupper.
- Föreningens verksamhet ska aktivt bidra till och verka för att minska förtryck och våld i samhället, öka engagemang i sociala frågor, påverka grupper och individer att bli integrerade och accepterade i samhället samt verka, för en förbättrad folkhälsa.
- Föreningens verksamhet ska vara till nytta inom nämndens verksamhetsområde och komplettera eller stärka nämndens egen verksamhet.
- Föreningens verksamhet ska harmoniera med nämndens mål och inriktningsdokument.
- Föreningen ska innan bedömning av fortsatt stöd inkomma med en delårs/helårsredovisning av hur stödet använts.

Bedömningskriterier

Bedömning görs utifrån idé, mål och syfte, metod för genomförande samt förväntade effekter. Ansökan bedöms också utifrån hur väl verksamheten svarar mot gällande anvisning om utlyst bidrag.

Vidare bedöms om

- bidragets storlek är rimligt i förhållande till förväntad effekt
- verksamheten har ett innovationsperspektiv
- utrymme finns inom ekonomisk ram.

Hur väl föreningen arbetar med

- tillgänglighet för alla
- likabehandling
- jämställdhet
- inflytande
- delaktighet
- egenmakt
- integration
- mångfald
- barns rättigheter och uppfyllande av barnkonventionen (där det är aktuellt).

SPES Uppsalas ansökan

SPES Uppsalakrets vänder sig till alla i Uppsala län i åldern 18 år och uppåt som har förlorat någon som tagit sitt liv. Arbetet bedrivs både preventivt och ger stöd åt efterlevande.

För år 2026 ansöker SPES Uppsalakrets om bidrag på 12 300 kr för att fortsätta bedriva verksamheten som erbjuder stöd och rådgivning till efterlevande. Verksamheten omfattar individuella rådgivningssamtal, gruppstöd och informationskvällar med olika teman. SPES håller samtalsträffar en gång i månaden.

SPES Uppsalakrets delar också med sig av sina erfarenheter som efterlevande genom föreläsningar för personal inom socialtjänsten och till många andra yrkesgrupper, samt genom öppna föreläsningar för allmänheten.

I samarbete med andra organisationer, såsom Uppsala kommun, region Uppsala, Svenska kyrkan, Suicide Zero och Hjärnkoll uppmärksammar SPES Uppsalakrets den internationella suicidpreventiva dagen för att öka medvetenheten och främja suicidprevention. SPES arrangerar också en ljusmanifestation i samband med kulturnatten och deltar i en körkonsert #inte bara en siffra. I april arrangerade SPES "Ett lopp för livet" tillsammans med Uppsala kommun, Svenska kyrkan och Hjärnkoll där de informerade om psykisk ohälsa och suicid samt om SPES verksamhet.

Delårsuppföljning

Under vårterminen 2025 har SPES Uppsalakrets fortsatt sin verksamhet med att hålla samtalsgrupper minst en gång i månaden, både samtalsgrupp för unga vuxna 18 – 35 år samt en samtalsgrupp för vuxna 35 år och uppåt. Stödjer nyligen drabbade som inte är redo att delta i en samtalsgrupp samt genomfört utbildning för SPES ideella medarbetare genom SPES riksförbunds utbildningar.

SPES har varit med och arrangerat "Ett lopp för livet", ett motionslopp i Stadsträdgården samt genomfört en sommarträff för medlemmar.

Vidare har verksamheten delat ut en skrift till alla nya efterlevande i stödgrupperna samt informerat och föreläst om verksamheten för personal inom vård, psykiatri, socialtjänst, polis, skolor, studenthälsan och universitetet.

SPES har under våren också hållit i tre workshops via Forum för psykisk hälsa, tillsammans med Funktionsrätt och Anhörigcentrum.

Förvaltningens bedömning

I Uppsala län dör i genomsnitt 50 personer varje år av suicid (självmod). Generellt utförs cirka 10 gånger så många suicidförsök som antalet fullbordade suicid. Antalet berörda anhöriga kring varje suicid och suicidförsök bedöms vara cirka 6–10 personer. Det innebär att när det årligen dör cirka 50 personer i suicid i Uppsala län, utförs det cirka 500 suicidförsök och det i sin tur påverkar årligen mellan 3 000–5 000 anhöriga till dessa människor.

Uppsala kommun har suicidpreventionsombud i de förvaltningar som arbetar med riskgrupper för suicid, däribland socialförvaltningen. Ombudets roll är bland annat att kartlägga utbildningsbehovet kring suicidprevention i sin förvaltning.

Ett framgångsrikt arbete för att förebygga självmord är samarbete och samverkan. SPES Uppsalakrets har sedan tidigare ett samarbete med kommunen.

Statistiken visar att antalet berörda anhöriga kring varje suicid- och suicidförsök är omfattande. Detta innebär att vi behöver hitta olika vägar att nå dessa personer och erbjuda dem adekvat stöd och hjälp. SPES Uppsalakrets är till nytta för socialnämndens råd- och stödgivande arbete då de genom sina samtals- och stödgrupper når personer som nämnden genom sin verksamhet har svårt att nå.

Psykisk ohälsa är ett utbrett folkhälsoproblem som behöver tas på allvar och diskuteras i den offentliga debatten. Genom SPES folkbildande arbete, att berätta om- och diskutera självmord, öppnar man upp det offentliga samtalet, vilket i förlängningen kan underlätta för stödbehövande att söka hjälp och i slutändan få rätt vård. Förvaltningen bedömer att SPES Uppsalakrets fyller en unik och betydande roll och stöd för anhöriga som har förlorat någon som tagit sitt liv.

Förvaltningen har tagit del av SPES Uppsalakrets delårsredovisning och bedömer att den på ett tjänligt sätt redogör för den verksamhet som bedrivits under 2025.

Förvaltningen bedömer att SPES Uppsalakrets verksamhet harmonierar med nämndens krav och bedömningskriterier. Förvaltningen föreslår att SPES beviljas ett bidrag om 12 300 kronor.

Barnkonsekvensanalys

Ärendet bedöms påverka barn och unga.

Självmod är den vanligaste dödsorsaken i Sverige bland barn och unga mellan 15–24 år. Varje år tar runt 1 500 människor sina liv. Det är fyra om dagen. I statistiken döljer sig föräldrar, syskon, barn, grannar, kollegor och vänner. Självmod är ett utbrett samhällsproblem och det finns mycket okunskap, tabu, rädsla och stigma kring självmord. Kunskapen om suicid bland barn och unga i Sverige är generellt låg. Både vuxna och olika aktörer i samhället har ett särskilt ansvar här när det gäller skyddsnet och förebyggande insatser.

Stöd till efterlevande är en bärande och viktig grundsten i det suicidpreventiva arbetet. Ett självmord drabbar många människor kring den som avlidit och kan leda både till sämre psykisk hälsa och högre suicidrisk hos närstående.

Detta beslut bedöms ha en positiv inverkan på barn och unga. Vi kan konstatera att många barn och ungdomar årligen dör genom självmord. Vi vet också att ett

våldsförebyggande arbete, så som stöd till efterlevande kan rädda liv. Genom att erbjuda verksamheter med hög kunskap kring suicidfrågor möjliggör vi för barn och unga som är direkt- och indirekt påverkade att få råd, hjälp och stöd.

Ekonomiska konsekvenser

SPES Uppsalakrets beviljades föregående år 12 300 kr och i år föreslås att föreningen för år 2026 beviljas 12 300 kronor.

Under 2025 beviljar nämnden cirka 18,9 mnkr till civila samhället genom olika bidrag. Socialnämndens preliminära budget för 2026 beräknas bli cirka 18,2 mnkr men är beroende av kommande beslut i socialnämnden rörande nämndens budget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 12 september 2025.
- Bilaga 1, Ansökan om socialnämndens verksamhetsbidrag till föreningar 2026.

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör